

Határozatok Tára

MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. április 2.¹

C-345/13. sz. ügy

**Karen Millen Fashions Ltd
kontraDunnes Stores,
Dunnes Stores (Limerick) Ltd**

(A Supreme Court [Írország]) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szellemi és ipari tulajdon — A lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta egyéni jellegének megítélése — Bizonyítási teher”

1. A Supreme Court (Írország) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet² (a továbbiakban: 6/2002 rendelet) értelmezésére vonatkozik.

2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére a Karen Millen Fashions Ltd (a továbbiakban: KMF) által a Dunnes Stores és a Dunnes Stores (Limerick) Ltd (a továbbiakban együtt: Dunnes) ellen annak érdekében indított jogvita keretében került sor, hogy tiltsák el az utóbbiakat azon minták használatától, amelyeknek állítása szerint a KMF a jogosultja.

I – Jogi háttér

A – A TRIPS-megállapodás

3. A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal³ jóváhagyott, az 1994. április 15-én Marrakeshben aláírt, a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó megállapodás 1 C. mellékletét képezi.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 142. o.

3 — HL L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.

4. Az említett megállapodás „A szellemi tulajdonjogok megadásának, terjedelmének és felhasználásának alapkövetelményei” című II. részének „Ipari minták” című 4. fejezetében található a 25. cikk, amelynek címe „Az oltalom feltételei”, és amely a következőképpen szól:

„(1) A tagok oltalomban részesítik az önállóan alkotott, új vagy eredeti ipari mintákat. A tagok rendelkezhetnek úgy, hogy a minta nem új vagy eredeti, ha nem különbözik lényegesen már ismert mintáktól vagy ismert mintaelemek kombinációjától. A tagok kiköthetik, hogy az oltalom nem terjed ki az olyan mintára, amely lényegében a termék műszaki megoldásának vagy funkciójának a következménye.

[...]”

B – A 6/2002 rendelet

5. A 6/2002 rendelet (9), (14), (16), (17), (19) és (25) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(9) E rendeletnek a formatervezésiminta-oltalmi jogra vonatkozó alapvető rendelkezéseit a 98/71/EK irányelv megfelelő rendelkezéseivel összhangba kell hozni.

[...]

(14) A formatervezési minta egyéni jellege megítélésének azon kell alapulnia, hogy a minta a már meglévő bármely mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbnyomást tesz-e, figyelembe véve annak a terméknek a természetét, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül, különös tekintettel a termék szerinti iparág sajátosságaira, valamint arra, hogy a szerző milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát.

[...]

(16) Egyes ágazatok nagy mennyiségű formatervezési mintát állítanak elő gyakran rövid piaci életű termékekre nézve, amelyek esetén a lajstromozási alakszerűségek terhe nélküli oltalomszerzés előnyt jelent, és az oltalom időtartamának csekélyebb a jelentősége. Másfelől, vannak olyan iparágak, amelyek a nagyobb jogbiztonság miatt fontosabbnak tekintik a lajstromozással járó előnyöket, és igénylik a termékeik várható piaci életének megfelelő hosszabb oltalmi időt.

(17) Mindez az oltalom két formáját kívánja meg, az egyik a rövid időtartamú lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalom, a másik a hosszabb időtartamú lajstromozott formatervezésiminta-oltalom.

[...]

(19) A közösségi formatervezésiminta-oltalom nem tartható fenn, ha a formatervezési minta nem új és más formatervezési mintákkal összevetve nincs egyéni jellege.

[...]

(25) Azok az iparágak, amelyek rövid idő alatt nagy számban állítanak elő várhatóan rövid életű olyan formatervezési mintákat, amelyek közül csak néhány kerül kereskedelmi forgalomba, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom alkalmazásával előnyre tesznek szert. Emellett ezeknek az ágazatoknak is szükségük van a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom egyszerűsített igénybevételének lehetőségére. Ezt az igényt több formatervezési minta egyetlen, többes bejelentésbe történő foglalásának lehetősége elégítheti ki. A többes bejelentésbe foglalt formatervezési mintákat azonban a jogérvényesítés, a hasznosítási

engedély, a dologi jogok, a végrehajtás, a fizetéseképtelenségi eljárás, a lemondás, a megújítás, az átruházás, a halasztott közzététel, illetve a megsemmisítés tekintetében egymástól függetlennek kell tekinteni.”

6. A 6/2002 rendelet 1. cikke értelmében:

„(1) Az e rendeletben foglalt feltételeknek megfelelő formatervezési minta a továbbiakban: »közösségi formatervezési minta«.

(2) A formatervezési minta oltalomban részesül:

a) »lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként«, ha az e rendeletben előírt módon jutott nyilvánosságra;

[...]”

7. A 6/2002 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerint a formatervezési minta akkor részesülhet közösségi formatervezésiminta-oltalomban, ha új és egyéni jellegű.

8. E rendelet 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Új a formatervezési minta, ha azzal azonos formatervezési minta nem jutott nyilvánosságra

a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

b) a lajstromozás alapján oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén annak a mintának a lajstromozására irányuló bejelentés bejelentési napját – elsőbbség igénylése esetén az elsőbbség napját – megelőzően, amelyre az oltalmat igénylik.

(2) A formatervezési mintákat egymással azonosnak kell tekinteni, ha külső jellegzetességeik csupán lényegtelen részletekben különböznek.”

9. Ugyanezen rendelet 6. cikke így rendelkezik:

„(1) A formatervezési mintának egyéni jellege van, ha bármely nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbenyomást tesz

a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

b) a lajstromozás alapján oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén a bejelentés bejelentési napját – elsőbbség igénylése esetén az elsőbbség napját – megelőzően.

(2) Az egyéni jelleg megítélésékor figyelembe kell venni, hogy a szerző milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát.”

10. A 6/2002 rendelet 11. cikke értelmében:

„(1) Az a formatervezési minta, amely megfelel az 1. szakaszban meghatározott követelményeknek, lajstromozás nélkül részesül oltalomban attól a naptól számított hároméves időtartamra, amelyen a Közösségben először jutott nyilvánosságra.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a formatervezési mintát akkor kell a Közösségben nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során ésszerűen juthattak az érintett ágazatban a Közösségben működő szakmai körök tudomására. A formatervezési minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatóságos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

11. A rendelet 19. cikke a következőket rögzíti:

„(1) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a minta hasznosítására és arra, hogy a mintát engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben fellépjen. Hasznosításnak minősül különösen annak a terméknek az előállítása, forgalomba hozatalra való felkínálása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, használata és e célokból való raktáron tartása, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül.

(2) A lajstromozás nélküli mintaoltalom esetén a mintaoltalom jogosultja csak akkor léphet fel az (1) bekezdésben említett cselekmények megakadályozása érdekében, ha az engedély nélküli hasznosítás az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye.

Az engedély nélküli hasznosítás nem tekinthető az oltalom alatt álló minta utánzásából fakadó hasznosításnak, ha olyan szerző önálló alkotómunkájának eredménye, akiről ésszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát.

[...]”

12. Végül az említett rendelet „Az érvényesség vélelme – érdemi védekezés” című 85. cikke a következőket mondja ki:

„(1) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása vagy annak kísérlete miatt indított perben a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság a közösségi formatervezésiminta-oltalmat érvényesnek tekinti. Az érvényesség csak megsemmisítés iránt előterjesztett viszontkeresettel támadható meg. Mindazonáltal, a közösségi formatervezésiminta-oltalom érvénytelenségére alapított, nem viszontkereset formájában előterjesztett kifogás elfogadható, ha az alperes arra hivatkozik, hogy – a 25. cikk (1) bekezdésének d) pontja értelmében – helye van a közösségi formatervezésiminta-oltalom megsemmisítésének egy őt megillető korábbi nemzeti formatervezésiminta-oltalom okán.

(2) A nem lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása vagy annak kísérlete miatt indított perben a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság a közösségi formatervezésiminta-oltalmat érvényesnek tekinti, ha a jogosult bizonyítja, hogy a 11. cikkben előírt feltételek teljesültek, és megjelöli, hogy miben áll közösségi formatervezési minta [helyesen: a közösségi formatervezési minta] egyéni jellege. Az alperes azonban kifogás útján vitathatja a mintaoltalom érvényességét, vagy a mintaoltalom megsemmisítése iránt viszontkeresetet terjeszthet elő.”

II – Az alapeljárás ténybeli háttere

13. A KMF angol jog szerint működő társaság, amelynek tevékenysége női ruházati cikkek gyártása és értékesítése.

14. A Dunnes jelentős írországi kiskereskedelmi cégcsoport, amely egyebek mellett női ruházati cikkeket értékesít.

15. 2005-ben a KMF megtervezett és Írországból értékesített egy csíkos blúzt (kék és kőbarna változatban) és egy fekete kötött felsőt (a továbbiakban: KMF-ruhák).

16. A KMF-ruhák példányaiból a Dunnes képviselői vásároltak az utóbbi társaság egyik ír üzletében. Ezt követően a Dunnes Írországon kívül legyártatta e ruhadarabok utánzatait, és azokat 2006 végén elkezdte értékesíteni ír üzleteiben.

17. Arra hivatkozva, hogy az említett ruhák tekintetében lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták jogosultja, a KMF 2007. január 2-án keresetet indított a High Court előtt, amellyel többek között azt kérte, hogy tiltsák el a Dunnest e minták használatától, valamint kártérítést követelt.

18. A High Court helyt adott a keresetnek.

19. A Dunnes ezzel a határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

20. E bíróság rámutat, hogy a Dunnes nem vitatja, hogy lemásolta a KMF-ruhákat, és elismeri, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták, amelyek kapcsán a KMF jogosulti minőségére hivatkozik, újak.

21. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanakkor kitűnik, hogy a Dunnes vitatja, hogy a KMF minden KMF-ruha tekintetében lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta jogosultja lenne, egyrészt arra hivatkozva, hogy azok nem rendelkeznek a 6/2002 rendelet értelmében vett egyéni jelleggel, másrészt pedig arra, hogy e rendelet valójában a KMF számára írja elő, hogy bizonyítsa e ruhák egyéni jellegét.

22. Ilyen körülmények között a Supreme Court úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és két kérdést terjeszt a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra.

III – Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem és a Bíróság előtti eljárás

23. A Bíróság Hivatalához 2013. június 24-én érkezett, 2013. június 6-i határozatával a Supreme Court tehát az eljárást felfüggesztette és a Bíróság elé az EUMSZ 267. cikk alapján a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra:

„1) A [6/2002] rendelet alkalmazásában a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként állítólagosan oltalomban részesülő formatervezési minta egyéni jellegének megítélése során az említett rendelet 6. cikke értelmében vett, a tájékozott használóra tett összbnyomást annak alapján kell megítélni, hogy az különbözik

a) a nyilvánosságra jutott bármely korábbi formatervezési minta által, vagy

b) az egynél több ilyen korábbi formatervezési minta ismert elemeinek bármely kombinációja által

az ilyen használóra tett összbnyomástól?

2) Köteles-e egy közösségi formatervezésminta-oltalmi bíróság a [6/2002] rendelet 85. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában egy lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintát érvényesnek tekinteni, amennyiben a jogosult pusztán megjelöli, hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege, vagy köteles-e a jogosult bizonyítani, hogy a formatervezési minta a rendelet 6. cikkével összhangban egyéni jellegű?”

24. A KMF, a Dunnes, az Egyesült Királyság Kormánya és az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket.

25. Az eljárás írásbeli szakasza alapján a Bíróság úgy ítélte meg, hogy elegendő információval rendelkezik ahhoz, hogy tárgyalás tartása nélkül hozzon határozatot (a Bíróság eljárási szabályzata 76. cikke (2) bekezdésének megfelelően).

IV – Elemzés

A – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

26. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegileg azt kívánja megtudni, hogy a 6/2002 rendelet 6. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy ahhoz, hogy a formatervezési mintát egyéni jellegűnek lehessen tekinteni, az e minta által a tájékozott használóra tett összbnyomásnak el kell térnie az ilyen használóra korábbi formatervezési minta által vagy nyilvánosságra jutott több korábbi formatervezési minta elemeinek kombinációja által tett összbnyomástól.

27. Ahogy a Dunnes írásbeli észrevételeiben összefoglalja, egy olyan helyzetben, amelyben például három korábbi formatervezési minta létezik (X, Y és Z), a kérdés annak meghatározására irányul, hogy a szóban forgó formatervezési minta egyéni jellegű-e, mivel az általa a tájékozott használóra tett összbnyomás eltér a korábbi X, Y és Z egyedi formatervezési minták által külön-külön tett összbnyomástól, vagy az nem egyéni jellegű, mert X, Y és Z egyes elemei (egy csík, egy kötési vagy varrási elem, egy színösszeállítás) együttesen olyan összbnyomást keltenek, amely nem tér el a szóban forgó formatervezési minta által tett összbnyomástól.

28. Kizárólag a Dunnes hivatkozik az utóbbi feltevésre. A KMF, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Bizottság úgy véli, hogy az első feltevést kell követni.

29. Állítása alátámasztása érdekében a Dunnes egyrészt a 6/2002 rendelet (14) és (19) preambulumbekzdésére, másrészt pedig a TRIPS-megállapodás 25. cikkére hivatkozik.

30. Vitathatatlan, hogy a (14) preambulumbekzdés szerint „[a] formatervezési minta egyéni jellege megítélésének azon kell alapulnia, hogy a minta *a már meglévő bármely* mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbnyomást tesz-e”.⁴

31. Egyébként nem irreleváns e megfogalmazásban az egyéni jelleg olyan felfogását látni, amely közel áll a TRIPS-megállapodás 25. cikke által lehetővé tetteh, mivel az azt mondja ki, hogy a részes államok „rendelkezhetnek úgy, hogy a minta nem új vagy eredeti, ha nem különbözik lényegesen már ismert mintáktól *vagy ismert mintaelemek kombinációjától*”.⁵

32. E két körülmény ugyanakkor nem lehet meghatározó a 6/2002 rendelet 6. cikkének értelmezése kapcsán.

33. Először, bár a rendelet (14) preambulumbekzdése „a már meglévő bármilyen mintára” hivatkozik, meg kell állapítani, hogy e fogalmat az említett rendelet cikkei nem használják.

4 – Kiemelés tőlem.

5 – Kiemelés tőlem.

34. Ami ugyanezen rendelet (19) preambulumbekzdését illeti, az pusztán arra utal, hogy „[a] közösségi formatervezésiminta-oltalom nem tartható fenn, ha a formatervezési minta nem új és más formatervezési mintákkal összevetve nincs egyéni jellege”. Nem tudom elképzelni tehát, hogy milyen módon utalhatna ez a szóban forgó formatervezési minta olyan elemek halmazával történő összehasonlításának elgondolására, amely elemek több más formatervezési mintából származnak.

35. Ellenkezöleg, bár e rendelkezés több formatervezési mintára utal, amikor kimondja, hogy a formatervezésiminta-oltalom nem tartható fenn, ha a formatervezési minta „nem új, és *más formatervezési mintákkal összevetve* nincs egyéni jellege”,⁶ ez a utalás véleményem szerint egyedi és összességükben felfogott formatervezési mintákkal való összehasonlításra utal, nem pedig az így megjelölt formatervezési minták konkrét vagy elszigetelt elemeivel való összehasonlításra.

36. Másodsor, a TRIPS-megállapodás 25. cikke által előírt egyetlen kötelezettség az önállóan alkotott, új vagy eredeti ipari minták oltalmát szolgáló rendszer kialakítása. E kötelezettség a francia „*prévoir*” [ebben a jelentésében „intézkedik valamiről”] ige jövő idejű ragozásából következik.

37. E cikk folytatása, amelyben az „ismert mintaelemek kombinációjára” való utalás szerepel, ezzel szemben csak egy, a megállapodás részes államainak mérlegelésére bízott *lehetőség* rögzítése.⁷

38. Függetlenül e megfontolásoktól, a 6/2002 rendelet 6. cikkének szövegezése véleményem szerint mindenképpen előírja egy vagy több korábbi formatervezési minta megjelölését, amelyekkel a szóban forgó formatervezési mintát össze lehet hasonlítani.

39. A nyelvi változattól függetlenül, a szóban forgó formatervezési minta egyéni jellegét ugyanis egyetlen másik formatervezési mintával (például a német nyelvi változatban⁸), több formatervezési mintával (például a holland nyelvi változatban⁹) vagy akár formatervezési minták esetleges halmazával (a spanyol¹⁰, angol¹¹, francia¹², illetve olasz¹³ nyelvi változatban) kell összehasonlítani.

40. Álláspontom szerint e változatok egyike sem engedélyezi azonban egy vagy több korábbi formatervezési minta egyes konkrét elemeinek kiemelését, annak érdekében, hogy az egy elméleti összehasonlításnak az ilyen formában a való életben nem létező tárgyát képezze.

41. Ahogy korábban a 6/2002 rendelet (19) preambulumbekzdése kapcsán jeleztem, bár az említett rendelet 6. cikkének egyes nyelvi változataiból (amelyeket a Bizottság „semlegesnek” minősített) a formatervezési minták *halmazával* való összehasonlítás elgondolása következik, ez az utalás álláspontom szerint pontosan megjelölt elemekkel való összehasonlítást jelent.

42. E cikk szövegezésében álláspontom szerint semmi sem teszi lehetővé a korábban megjelölt formatervezési minták egyes konkrét elemeiből egy, az ügy igényeinek megfelelő keverék utólagos kialakítását.

6 — Kiemelés tőlem.

7 — E cikk kapcsán G. Tritton a következőket írta: „[a]s emphasised above, the first sentence of the Article is mandatory whereas the second and third sentences are optional. [...] The effect of the above is that Member States are permitted a considerable degree of latitude as to requirements for protection of industrial designs” (Tritton, G., *Intellectual Property in Europe*, 3e éd., Sweet & Maxwell, Londres, 2008, n° 5-006).

8 — „Ein Geschmacksmuster hat Eigenart, wenn sich der Gesamteindruck, den es beim informierten Benutzer hervorruft, von dem Gesamteindruck unterscheidet, den ein anderes Geschmacksmuster bei diesem Benutzer hervorruft, das der Öffentlichkeit zugänglich gemacht worden ist, und zwar”. Kiemelés tőlem.

9 — „[D]e algemene indruk die bij die gebruiker wordt gewekt door *modellen* die voor het publiek beschikbaar zijn gesteld”. Kiemelés tőlem.

10 — „[L]a impresión general producida por *cualquier otro dibujo o modelo* que haya sido hecho público”. Kiemelés tőlem.

11 — „[T]he overall impression produced on such a user by *any design* which has been made available to the public”. Kiemelés tőlem.

12 — „[L]’impression globale qu’il produit sur l’utilisateur averti diffère de celle que produit sur un tel utilisateur *tout dessin ou modèle* qui a été divulgué au public”. Kiemelés tőlem.

13 — „[I]mpressione generale suscitata in tale utilizzatore da *qualsiasi disegno o modello* che sia stato divulgato al pubblico”. Kiemelés tőlem.

43. Azt a KMF, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság által képviselt értelmezést osztom tehát, amely szerint ahhoz, hogy a formatervezési mintát egyéni jellegűnek lehessen tekinteni, az e minta által a tájékozott használóra tett összbnyomásnak az ilyen használóra (egy vagy több) korábbi egyedi formatervezési minta által tett összbnyomástól kell eltérnie, nem pedig a nyilvánosságra jutott több korábbi formatervezési minta elemeinek kombinációja által tett összbnyomástól.

44. Ez az értelmezés véleményem szerint összhangban van a Bíróság által a formatervezési minta egyéni jellegének megítélésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatában követett megközelítéssel is.

45. Legalább két alkalommal ugyanis a Bíróság úgy döntött, hogy „[a tájékozott használó] a szóban forgó formatervezési mintákat – amikor lehetséges – közvetlenül hasonlítja össze”.¹⁴

46. Kétségtelen, hogy a Bíróság rámutatott, hogy nem zárható ki, „hogy az ilyen összehasonlítás az érintett területen megvalósíthatatlan vagy szokatlan, például sajátos körülmények vagy a szóban forgó formatervezési mintákkal ábrázolt tárgyak tulajdonságai miatt”¹⁵.

47. Ehhez hozzátette azt is, hogy mivel a 6/2002 rendelet összefüggésében nem található erre vonatkozóan pontos útmutatás, nem lehet azt megállapítani, hogy az uniós jogalkotó szándéka arra irányult, hogy a lehetséges formatervezési minták értékelését azok közvetlen összehasonlítására korlátozza.¹⁶

48. Ezekből az ítéletekből ugyanakkor kitűnik, hogy bár egy közvetett összehasonlítás vonatkozhat meghatározott formatervezési minták *emlékképére*, semmiképpen sem vonatkozhat több formatervezési mintából származó különböző elemek csoportjára.

49. Ahogy ugyanis Mengozzi főtanácsnok a fent hivatkozott PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ügyben ismertetett indítványának 49. pontjában kifejtette, „a rendelet nem szól semmit [az ütköző formatervezési minták tájékozott használó általi összehasonlításának módjára vonatkozó] kérdéstről. Ezért elvileg akár – mint a védjegyek esetében főszabályként – közvetett, *emlékezetes alapuló* összehasonlításra, akár az egymás mellé helyezett termékek közvetlen összehasonlítására is vonatkozhat”¹⁷.

50. A Bíróság éppen ezt a megközelítést fogadta el, úgy ítélve meg egyrészt, hogy az Európai Unió Törvényszéke nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor olyan megfogalmazást használt, amely szerint „»a szóban forgó formatervezési minták által kialakított összbnyomásban ez a hasonlóság nem tűnik fel a tájékozott használónak« – bár azt jelzi, hogy a Törvényszék érvelését egy tökéletlen emlékképen alapuló közvetett összehasonlítás módszerére alapította”¹⁸, másrészt pedig, hogy „a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot azzal, hogy [...] a saját érvelését a két sziluett által keltett összbnyomásnak a tájékozott használók emlékezetében megőrzött nem tökéletes képre alapozta”.¹⁹

51. Következésképpen, mivel az összehasonlítás közvetett jellege nem több formatervezési mintából származó különböző elemek keverékére vonatkozik, hanem az összehasonlítási elem fizikai hiányára, *a fortiori* a közvetlen összehasonlítás is a két formatervezési minta teljességének összehasonlítását jelenti.

14 — A PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet, C-281/10. P, EU:C:2011:679, 55. pont. Lásd még ebben az értelemben: Neuman és társai kontra José Manuel Baena Grupo ítélet, C-101/11. P és C-102/11. P, EU:C:2012:641, 54. pont.

15 — A PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet, EU:C:2011:679, 55. pont. Lásd még ebben az értelemben a Neuman és társai kontra José Manuel Baena Grupo ítélet, EU:C:2012:641, 54. pont.

16 — A PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet, EU:C:2011:679, 57. pont. Lásd még Neuman és társai kontra José Manuel Baena Grupo ítélet, EU:C:2012:641, 56. pont.

17 — C-281/10. P, EU:C:2011:302. Kiemelés tőlem.

18 — A PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet, EU:C:2012:641, 58. pont.

19 — A Neuman és társai kontra José Manuel Baena Grupo ítélet, EU:C:2012:641, 57. pont.

52. Ahogy azt a Törvényszék helyesen foglalta össze a Shenzhen Taiden kontra OHIM – Bosch Security Systems [távközlési berendezés] ügyben hozott ítéletében,²⁰ „[m]ivel a 6/2002 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése a szóban forgó formatervezési minták által tett összbnyomások közötti különbségre hivatkozik, a közösségi formatervezési minta egyéni jellegének vizsgálata nem végezhető el különböző korábbi formatervezési minták különös elemeire tekintettel”. Ellenkezőleg, „össze kell hasonlítani egymással egyrészt a vitatott közösségi formatervezési minta által tett összbnyomást, másrészt pedig a megsemmisítést kérő által hivatkozott korábbi formatervezési minták mindegyike által tett összbnyomást”²¹.

53. E megfontolásokra figyelemmel úgy vélem, hogy a 6/2002 rendelet 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ahhoz, hogy a formatervezési mintát egyéni jellegűnek lehessen tekinteni, az e minta által a tájékozott használóra tett összbnyomásnak az ilyen használóra egy vagy több korábbi egyedi formatervezési minta által tett összbnyomástól kell eltérnie, nem pedig a korábbi formatervezési minták különböző elemeinek keveréke által tett összbnyomástól.

B – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdéstről

54. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy egy közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróságnak a 6/2002 rendelet 85. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában szükségképpen érvényesnek kell-e tekintenie egy lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintát, amennyiben a jogosult pusztán megjelöli, hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege, vagy ellenkezőleg, a jogosult köteles bizonyítani, hogy a formatervezési minta a rendelet 6. cikkével összhangban egyéni jellegű.

55. A KMF, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság az első feltevés mellett áll, a Dunnes a másodikat osztja.

56. A kérdést előterjesztő bíróság részére adandó hasznos válasz érdekében álláspontom szerint célszerű átfogóan megvizsgálni a 6/2002 rendelet 85. cikkének (2) bekezdésében szereplő érvényességi vélelem terjedelmét.

57. A rendelet 85. cikkének címe „Az érvényesség vélelme – érdemi védekezés”. A (2) bekezdés azt írja elő, hogy „[a] nem lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása vagy annak kísérlete miatt indított perben a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság a közösségi formatervezésiminta-oltalmat érvényesnek tekinti, ha a jogosult bizonyítja, hogy a 11. cikkben előírt feltételek teljesültek, és megjelöli, hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege”. Ehhez hozzáteszi, hogy az alperes kifogás útján vitathatja a mintaoltalom érvényességét, vagy a mintaoltalom megsemmisítése iránt viszontkeresetet terjeszthet elő.

58. E rendelkezésből az következik, hogy ahhoz, hogy egy formatervezési mintát érvényesnek tekintsenek, a jogosultnak egyrészt bizonyítania kell, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkében előírt feltételek teljesültek, másrészt meg kell jelölnie, hogy miben áll közösségi formatervezési mintájának egyéni jellege.

1. A 6/2002 rendelet 11. cikkében szereplő feltételek bizonyítása

59. E rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerint „[a]z a formatervezési minta, amely megfelel az 1. szakaszban meghatározott követelményeknek, lajstromozás nélkül részesül oltalomban attól a naptól számított hároméves időtartamra, amelyen a Közösségben először jutott nyilvánosságra”.

20 — T-153/08, EU:T:2010:248, 23. pont.

21 — Shenzhen Taiden kontra OHIM – Bosch Security Systems (távközlési berendezés) ítélet, EU:T:2010:248, 24. pont.

60. E nyilvánosságra jutással kapcsolatos feltételt ugyanezen cikk (2) bekezdése pontosítja, amely szerint „[...] a formatervezési mintát akkor kell a Közösségben nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során ésszerűen juthattak az érintett ágazatban a Közösségben működő szakmai körök tudomására. A formatervezési minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be”.

61. Ahhoz tehát, hogy vonatkozzon rá a 6/2002 rendelet 85. cikkének (2) bekezdésében szereplő érvényességi vélelem, a szóban forgó formatervezési minta jogosultjának mindenekelőtt a formatervezési mintája Európai Unión belüli első nyilvánosságra jutását kell bizonyítania, azzal, hogy e nyilvánosságra jutás nem történhetett három évnél régebben (ennek hiányában a formatervezési minta már nem esik oltalom alá).

62. A Dunnes szerint, mivel a 11. cikk a 6/2002 rendelet 1. szakaszában rögzített feltételekre hivatkozik, a szóban forgó formatervezési minta jogosultjának a bitorlással, illetve bitorlás kísérletével összefüggő per során bizonyítania kell az állítólagosan oltalom alá eső formatervezési minta új és egyéni jellegét, mivel e feltételeket ugyanezen rendelet 4. cikke írja elő, amely az 1. szakaszban található.

63. Az ilyen értelmezés álláspontom szerint ellentétes a 6/2002 rendelet 85. cikke (2) bekezdésének szövegével, valamint a jogalkotó által követett céllal.

64. Először, ha a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta jogosultjának a formatervezési mintája első nyilvánosságra jutásának időpontja mellett bizonyítania kellene annak új és egyéni jellegét is, akkor mi értelme lenne a 6/2002 rendelet 85. cikke (2) bekezdése első mondatának végén szereplő második feltételnek, amely szerint a formatervezési minta jogosultja „megjelöli, hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege”?

65. Egyebekben, ahogy arra relevánsan mutat rá a Bizottság írásbeli észrevételeiben, ha a Bíróság követné a Dunnes értelmezését, akkor a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta jogosultjának nem csupán annak új és egyéni jellegét kellene bizonyítania, hanem azt is, hogy minden, a 6/2002 rendelet 1. szakaszában rögzített feltétel (a 4. cikk (2) bekezdésében előírt láthatósági feltétel, a 8. cikkben szereplő, a nem a rendeltetéssel összefüggő jellegre vonatkozó feltétel, illetve a 9. cikkben szereplő, a közrendnek és közérkölcnek való megfeleléssel kapcsolatos feltétel) teljesült.

66. Bizonyos, hogy egy ilyen bizonyítási teher nem felelne meg a jogalkotó által követett célnak.

67. Ahogy arra a 6/2002 rendelet (16) preambulumbekkezdése emlékeztet, „[e]gyes ágazatok nagy mennyiségű formatervezési mintát állítanak elő gyakran rövid piaci életű termékekre nézve, amelyek esetén a lajstromozási alakszerűségeik terhe nélküli oltalomszerzés előnyt jelent, és az oltalom időtartamának csekélyebb a jelentősége. Másfelől, vannak olyan iparágak, amelyek a nagyobb jogbiztonság miatt fontosabbnak tekintik a lajstromozással járó előnyöket, és igénylik a termékeik várható piaci életének megfelelő hosszabb oltalmi időt”. E két helyzet eltérése indokolja a (17) preambulumbekkezdésnek megfelelően a rendelet által előírt két védelmi formát, amelyek közül „az egyik a rövid időtartamú lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalom, a másik a hosszabb időtartamú lajstromozott formatervezésiminta-oltalom”.

68. Ebből következően véleményem szerint ellentétes a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom alapját képező, egyszerűsége és gyorsaságra vonatkozó célkitűzéssel, ha az ilyen lajstromozás nélküli formatervezési minták bitorlással, illetve bitorlás kísérletével összefüggő pert indítani kívánó jogosultja számára olyan bizonyítási terhet írnának el, amely nem terheli a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultját, és amely túlmegy a szóban forgó formatervezési minta megjelölésének szükségességén.

69. A 6/2002 rendelet 85. cikke által a két jogosulti kategória között kialakított eltérő bánásmódot ugyanis csak az oltalom tárgya, illetve kezdőpontja meghatározásának szükségessége indokolja.

70. Márpedig, noha ezek az elemek könnyen megjelölhetők a lajstromozott formatervezési minták esetében – éppen a lajstromozás alakszerű jellege miatt – ez nem áll szükségképpen a lajstromozás nélküli formatervezési mintákra. E sajátosság az oka annak, hogy a 6/2002 rendelet 85. cikkének (1) bekezdése nem kapcsol semmilyen feltételt a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalomra vonatkozó vélelemhez, szemben a (2) bekezdéssel.

71. Másodszer, ha a bitorlással, illetve bitorlás kísérletével összefüggő per keretében előírják a jogosult számára, hogy bizonyítsa a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta minden elemét, az ellentétes lenne a jogalkotó azon döntésével, hogy egyetlen, „Az érvényesség vélelme – érdemi védekezés”²² című cikkben szabályozza a kérdést. Egy ilyen bizonyítási követelmény ellentétes lenne a vélelem fogalmával.

72. Harmadszor, ez az értelmezés nagyrészt megfosztaná értelmétől azt a 6/2002 rendelet 85. cikkének (2) bekezdése által az alperes részére meghagyott lehetőséget, hogy kifogás útján vitassa a mintaoltalom érvényességét, vagy a mintaoltalom megsemmisítése iránt viszontkeresetet terjesszen elő.

73. Ha ugyanis a felperesnek bizonyítania kellene azon lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta újdonságát és egyéni jellegét, amely tekintetében magát jogosultnak állítja, akkor valójában annak érvényességét kellene bizonyítania. Következésképpen az alperesnek nem szükségképpen kellene a lajstromozás nélküli formatervezési minta érvényességének vitatása érdekében a mintaoltalom megsemmisítése iránt viszontkeresetet előterjesztenie (vagy kifogás útján vitatnia annak érvényességét). Adott esetben arra szorítkozhatna, hogy védekezés keretében vitassa a felperes által kérelme alátámasztása érdekében előterjesztett körülményeket.

74. Ehhez zárásként hozzáteszem, hogy e kérdéssel kapcsolatban a jogtudomány álláspontja kissé zavaros, azonban azt az értelmezést osztja, amely szerint a bitorlással, illetve bitorlás kísérletével összefüggő per keretében a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultját terhelő bizonyítási teher a formatervezési minta nyilvánosságra jutásának bizonyítására korlátozódik.²³

2. A lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultjának meg kell jelölnie, hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege

75. A lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomra vonatkozó vélelem alkalmazásának a 6/2002 rendelet 85. cikkének (2) bekezdésében előírt második feltétele álláspontom szerint teljesen egyértelmű.

76. Az első feltétellel a jogalkotó azt írja elő, hogy „a jogosult [bizonyítsa], hogy a 11. cikkben előírt feltételek teljesültek”. A második feltétellel csupán azt igényli, hogy a jogosult „[jelölje meg], hogy miben áll a közösségi formatervezési minta egyéni jellege”.

77. Az igények szintje szükségszerűen eltérő, mivel ennek hiányban nem lett volna szükség arra, hogy az „és” kötőszót követően más igét használjanak.

22 — Kiemelés tőlem.

23 — Lásd többek között Stone, D., *European Union Design Law – A Practitioners' Guide*, Oxford University Press, 2012, n° 18.18 és n° 18.25; Saez, V. M., „The unregistered Community design”, *European Intellectual Property Review*, 2002, vol. 24, n° 12, 585–590. o., különösen 589. o.; Otero Lastres, J. M., „Concepto de diseño y requisitos de protección en la nueva ley 20/2003”, in *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, Tomo XXIV, Instituto de derecho industrial (Universidad de Santiago de Compostela), Madrid – Barcelona, 2004, 54–90. o., különösen 90. o.; Llobregat Hurtado, M.-L., „Régimen jurídico de los dibujos y modelos registrados y no registrados en el Reglamento 6/2002 del Consejo, del 12 de diciembre de 2001, sobre dibujos et modelos comunitarios”, in *La marca comunitaria, modelos y dibujos comunitarios. Análisis de la implantación el Tribunal de marcas de Alicante, Estudios de Derecho Judicial*, n° 68, Madrid, 2005, 119–198. o., különösen a 172. és 176. o.

78. Ahogy azt a Bizottság írásbeli észrevételeiben releváns módon kifejti, azáltal, hogy megjelöli, hogy miben áll formatervezési mintájának egyéni jellege, a felperes megjelöli a kért oltalom tárgyát. Ennek során meghatározza a vitatott formatervezési mintával való összehasonlítás keretét, és adott esetben lehetővé teszi az alperes számára, hogy megfelelően irányozza a mintaoltalom megsemmisítése iránti esetleges viszontkeresetét. Ezt az eltérést a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultjához képest ismét csak a lajstromozás alakszerűségének hiánya indokolja.

79. Az előkészítő munkálatok egyébként megerősítik azt az elgondolást, amely szerint a nyilvánosságra jutás bizonyításának szükségessége, illetve a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta egyéni jellegének pusztán megjelölése közötti különbség nem véletlen.

80. Ugyanis, míg a közösségi formatervezési mintáról szóló tanácsi rendelet Bizottság általi módosított javaslatának 89. cikke azt írta elő, hogy annak érdekében, hogy az érvényességi vélelem vonatkozzon rá, „a közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja *indokolja* a formatervezési mintájának egyéni jellegére vonatkozó igényét”²⁴, az Európai Parlament azt javasolta, hogy a jogosult „*részletesen mutassa be* formatervezési mintájának egyéni jellegét”²⁵.

81. Bár e megfogalmazás szerepelt a Bizottság új, a közösségi formatervezési mintáról szóló módosított tanácsi rendelettervezetének egyes nyelvi változataiban,²⁶ a végül elfogadott szöveg pusztán azon elemek „megjelölését” írja elő, amelyek alapján a formatervezési minta egyéni jellegű.

82. A fenti okok miatt úgy vélem, hogy annak megkövetelése, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja bizonyítsa közösségi formatervezési mintájának egyéni jellegét, ellentétben állna a jogalkotó akaratának alakulásával, ahogy az az előkészítő munkálatokból, és a jogszabályszoveg jogalkotási folyamat során történő alakulásából levezethető.

83. Következésképpen úgy vélem, hogy egy közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróságnak a 6/2002 rendelet 85. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában szükségképpen érvényesnek kell tekintenie egy lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintát, amennyiben a jogosult egyrészt bizonyítja, hogy formatervezési mintája először mikor jutott nyilvánosságra, másrészt pedig megjelöli a formatervezési mintájának azon elemeit, amelyek alapján az egyéni jellegű.²⁷

V – Véggöveketek

84. A fenti megfontolások összessége alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Supreme Court által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre az alábbi válaszokat adja:

- 1) A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ahhoz, hogy a formatervezési mintát egyéni jellegűnek lehessen tekinteni, az e minta által a tájékozott használóra tett összbenyomásnak az ilyen használóra egy vagy több korábbi egyedi formatervezési minta által tett összbenyomástól kell eltérnie, nem pedig a korábbi formatervezési minták különböző elemeinek keveréke által tett összbenyomástól.
- 2) Ahhoz, hogy egy közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság a rendelet 85. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában érvényesnek tekintsen egy lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintát, a jogosultnak egyrészt kizárólag azt kell bizonyítania,

24 — COM/1999/310/végleges, HL 2000. C 248. E, 3. o. Kiemelés tőlem.

25 — A Parlament 18. sz. módosítása, HL 2001. C 67., 340. o. Kiemelés az eredeti szövegben.

26 — Lásd e tekintetben a francia nyelvi változatot. HL 2001. C 62. E, 173. o.

27 — Lásd ebben az értelemben Stone, D., i. m., n° 18.23 és n° 18.25.

hogy formatervezési mintája először mikor jutott nyilvánosságra, másrészt pedig meg kell jelölnie formatervezési mintájának azt az elemét vagy azokat az elemeit, amelyek alapján az egyéni jellegű.